

DESCOBREIX GRÀCIA

RU
TA
ESSÈNCIES

RU
TA
ESSÈNCIES

Districte
de Gràcia

ESSÈNCIES DE GRÀCIA

Ruta recomanada per conèixer el barri de la Vila de Gràcia, un dels barris més bonics de tot Barcelona.

La Vila de Gràcia és un barri molt popular i actiu de la ciutat, centre d'oci, cultura i gastronomia. El barri és conegut sobretot per la seva festa major, que se celebra a mitjans d'agost, moment en què els carrers es guarnixen i les associacions de veïns organitzen tota mena d'actes tradicionals i festius.

A només deu minuts del centre de la ciutat, quan passeges per la Vila de Gràcia sembla que ho facis per un petit poble ple de vida veïnal amb carrers per a vianants i amb tants atractius que conviden a perdre's pels seus carrers per fer-hi nous descobriments.

En un principi, aquest territori escassament poblat depenia de Barcelona. Entre els segles XVI i XVII, a les aïllades masies ja existents, s'hi va afegir la construcció de tres convents a la zona (entre els quals hi havia el dels Josepets) i de tot un seguit de torres promogudes per la burgesia barcelonina. Durant la primera meitat del segle XIX, aquell petit nucli agrícola es va convertir en el poble més important del pla de Barcelona, gràcies a la progressiva industrialització dels seus terrenys lliures.

El 1850, Gràcia es va constituir en municipi independent, amb més de 13.000 habitants, i el 1877 la seva població ja arribava als 33.000 habitants. Va ser el 1897, però, quan es va tornar unir a Barcelona, de manera definitiva, amb gairebé 62.000 habitants. Gràcia era una vila molt poblada i activa, però amb una gran mancança d'equipaments i serveis. De mica en mica, s'hi van anar construint carrers que connectaven el barri internament i externa, i equipaments com ara els mercats de l'Abaceria Central i de la Llibertat (1893). Tot sovint, la urbanització del barri la feien els propietaris dels terrenys de manera autònoma, fet que permet explicar els canvis de nom i la discontinuïtat física d'alguns carrers, així com les nombroses places, normalment una a cada propietat.

Gràcia ha tingut des de sempre —i encara manté— una activa vida política i social i un ric teixit d'institucions cíviques, culturals, recreatives, artístiques i esportives de gran arrelament popular. Però també és un barri bohemi ple de joves artistes, comerciants i creatius innovadors que conviuen amb els veïns de tota la vida i que fan d'aquest territori un espai singular.

El barri és un espai molt lligat al seu patrimoni, d'entre el qual podem destacar dues icones de la ciutat de Barcelona: el Park Güell i la Casa Vicens, ambdues obres de l'arquitecte Antoni Gaudí, entre altres.

Justament aquests llocs són els que no es poden deixar de veure quan es visita aquest districte de Barcelona i per això la ruta Essències de Gràcia traça un itinerari que els uneix de la manera més curta i atractiva possible. Gaudir d'aquest itinerari et farà sentir com un gracienc més.

Gràcia és un poble orgullós i diferent. D'entre els edificis, en destaca l'arquitectura d'artistes reconeguts i d'altres anònims. Tots ells són testimoni d'una Gràcia que neix a partir d'unes masies rurals i acull les torres d'estiuèig barcelonines. És la Gràcia de la burgesia modernista i la dels obrers, on la tradició i la innovació van de bracet, la casa d'artistes cosmopolites i de mestres artesans.

Tant si creus que la coneixes com si hi has arribat per primer cop, aquestes rutes a peu et permetran endinsar-te pels seus carrers —que canvien de nom a cada revolt— per gaudir de les places vibrants que la identifiquen. Gràcia és art, cultura, vida i moltes coses més. Diu que un cop hi entres, et roba el cor per sempre més. T'hi atreveixes?

Visita el web per trobar-hi la teva propera ruta:
Adreça web <http://ameva.barcelona.cat/gracia/ca/home/descobrix>

I, si ho prefereixes, descarrega't l'app i t'hi acompanyarem:
Adreça app **RUTES GRÀCIA**

1 Església de la Mare de Déu del Coll c. del Santiuari, 30

L'ermita de la Font-rúbia —coneguda com la font vermella per la terra de l'indret— acull la imatge en fusta de la Verge trobada el 1099. L'arquitecte Josep M. Ros va decidir conservar-ne el cos central i el campanar romànic quan va rehabilitar-la després d'un incendi el 1948.

Situada al camí de pas entre Vallcarca i Horta, al segle XIX va ser lloc de trobada de romeries i d'apleps polítics i festius.

2 Can Mora c. del Portell, 11 i 13

Testimoni dels orígens rurals de Gràcia, aquesta casa pairal de mitjans del segle XVIII s'orientava a migjorn, tot controlant els camps que en un altre temps la van envoltar. Amb un cert caràcter senyorial, va ser propietat de Josep Maria Marcet i Coll, alcalde de Sabadell.

La família Marcet la va cedir perquè hi instal·lessin una escola per a infants discapacitats psíquics; avui en dia acull el Centre de Dia - Residència Assistida per a Gent Gran Vibenita Mullerlat.

3 Mirador de Joan Sales i Vallès Camí de Can Mora, 1

En sortir del bosc del Park Güell, no hi ha res millor que fer una parada a aquest mirador per gaudir d'unes magnífiques vistes de Barcelona. De les punxes de la Sagrada Família a les noves construccions de gratacels del Fórum... Tot Barcelona als nostres peus!

4 Casa Martí Trias i Domènech c. d'Olot, 5

La casa de l'advocat Martí Trias, que gaudeix d'unes impressionants vistes a la ciutat, va ser l'única que es va aixecar a tot el Park Güell. Projectada per Juli Batllevell, és fidel a l'estil del seu mestre Domènec Montaner i també de Gaudí, per a qui va treballar.

La casualitat va voler que fos el fill de la família, estudiant de Medicina, qui reconegués l'arquitecte en arribar a l'Hospital del Mar, com qualsevol altre desconegut, en ser atropellat per un tramvia quan anava a la Sagrada Família.

5 Casa Museu Gaudí Park Güell, ctra. del Carmel

La Casa Museu Gaudí, que acull dibuixos, maquetes i mobiliari original de l'arquitecte, es troba sota les xemeneies i la coberta de trencadís ceràmic.

Els plànols de la casa d'estuc rosat, projectada per Francesc Berenguer, els va haver de signar el seu amic Gaudí perquè ell encara no tenia la titulació necessària. Aquesta havia de ser la primera de les moltes cases del Park Güell, però atès que sabien que no es vendrien, el mateix Gaudí hi va viure fins al 1926.

6 Park Güell c. d'Olot, 1 i 13

El Park Güell és Antoni Gaudí. El Park és una de les obres més emblemàtiques d'aquest arquitecte, el somni d'un geni que ha esdevingut un dels símbols de la ciutat. No hi ha record, postal o fotografia que no inclogui un drac de ceràmica i els bancs ondulats del mirador. El Park Güell, símbol de la Barcelona modernista, convidava a endinsar-se en un món fantàstic en el qual els jardins i l'arquitectura es fonen en un únic paisatge.

7 Can Muntaner de Dalt Park Güell

Eusebi Güell va encarregar la rehabilitació de Can Muntaner de Dalt —coneguda com a Casa Larrard— a Antoni Gaudí, qui va afegir-hi el porxo, l'arc d'accés a la capella i l'hivernacle. La simbologia màgica és present a les teles neoclàssiques amb divinitats gregues, obra de Francesc Pla.

Fins a la mort del comte va ser un important punt de trobada de la societat barcelonina i des del 1929 és una escola.

8 Casa Pere Jaqués c. d'Olot, 2 i 4

A pocs metres del Park Güell, aquesta casa monumental és una bona mostra de les imponents torres d'estiuèig de la burgesia barcelonina.

Sobre el terrat, amb una barana d'un calat delicat, s'hi aixeca la torrassa amb coberta de piràmide truncada i envoltada per una galeria amb arcades de regust medievalista que destaca en un edifici de línies rectes i geometria perfecta.

9 Can Tusquets Av. del Santiuari de Sant Josep de la Muntanya, 1

Masia construïda l'any 1793, d'acord amb la data que apareix inscrita al rellotge de sol. És un edifici rectangular de planta baixa, dos pisos i golfes, coronat amb una cornisa sinuosa típica de moltes masies del segle XVIII. Els esgrafiat i els murs de color verdós es van restaurar respectant el disseny del mas rural original. Als menjadors també es conserven unes pintures al fresc.

Adquirit per les monges de Sant Josep de la Muntanya als anys trenta, en l'actualitat és una residència benèfica per a infants.

10 Reial Santuari de Sant Josep de la Muntanya Av. del Santiuari de Sant Josep de la Muntanya, 25

Centre de culte i pelegrinatge que acull l'obra social de la beata Petra de Sant Josep, adreçada a menors en risc d'exclusió social.

11 Casa José de Ugarte c. de Santa Perpètua, 15 i 19

Construït al principi del segle XX per Francesc Berenguer i Mestres (col·laborador de Gaudí), el santuari és d'estil neoromàntic, amb tocs modernistes. Aixecat amb les pedres del mateix terreny, en destaca l'escala de doble tram que puja per l'esplanada i l'oratori amb el retrat de la beata, obra d'Isabel Guerra Peñamaría.

12 Torres unifamiliars c. de Verdí, 144, 146, 148, 150 i 152

L'art *déco* és una amalgama d'estils inspirat en les avantguardes (cubisme, futurisme, *art nouveau*) i aquí en tenim un bon exemple del 1933 signat per Josep Alemany. A diferència de les ondulacions modernistes, aquí s'imposa la geometrització de les formes. Així, les llindes de la planta baixa tenen forma de mig hexàgon i tant les reixes com les baranes són de secció rectangular i formen gregues perimetrals i motius geomètrics.

13 Jardins del Mestre Balcells c. de Sant Salvador, 49

13 Jardins del Mestre Balcells c. de Sant Salvador, 49

Un espai on relaxar-se a l'ombra de les palmeres canàries o passejar el gos pels sinuosos caminets de pedra que recorren el jardí recuperat entre el carrer de Sant Salvador i el passatge de Frigola. Un dels pocs espais verds de la Vila de Gràcia dedicat al professor de música i director de l'Orfeo Gracienc, Joan Balcells i Garcia, del qual hi ha una escultura de bronze obra de Rafael Solarich.

14 Plaça del Nord Pl. del Nord

Amb sorra i bancs sota els arbres per protegir-se del sol, així eren les places de la vila abans de pavimentar-les. Projectada per l'arquitecte Antoni Rovira i Trias, el que li dona popularitat a aquesta plaça no és pas l'arquitectura, sinó que ho són les entitats centenàries que fan que sigui una de les més concorregudes com ara el Col·legi de La Salle —a Barcelona des del 1892— que hi ha als terrenys de l'antiga finca Scirat i els Luïsos de Gràcia, una entitat sociocultural i esportiva fundada per mossèn Jaume Alzina i Pi l'any 1855 amb la intenció d'atendre les necessitats personals en el temps de lleure amb activitats formatives que van des de l'excursionisme i l'escoltisme fins a les arts escèniques, l'esplai, etc.

15 Institut Europeu del Disseny (IED) c. de Biada, 11

És un dels centres de referència de la formació en disseny a escala internacional estretament vinculat amb el teixit empresarial. Des del 2011 atrau estudiants d'arreu del món a la seva seu de Gràcia.

16 Església de Sant Joan de Gràcia Pl. de la Virreina

On abans havia estat el jardí del palau, el 1889 s'hi va aixecar l'església de Sant Joan de Gràcia. Malmea durant els fets de la Setmana Tràgica, Francesc Berenguer la va reformar i va afegir-hi la capella modernista del Santíssim amb mosaics de Mario Maragliano. Testimoni de festes religioses i populars, com ara les ballades de sardanes de l'Orfeo Gracienc, és un dels espais destacats de la festa major.

17 Plaça de la Virreina Pl. de la Virreina

La virreina —que era la vídua del virrei del Perú, Manuel Amat— va refugiar-se al palauet d'estiuèig que el seu marit va fer a l'antiga hisenda Vidal, la Torre Xica.

Davant l'església podem veure la font amb l'escultura que representa la bíblica Rut del 1986, obra del gracienc Josep M. Camps, i una placa que ens recorda que aquí va néixer el gimnasta olímpic Joaquim Blume i Carreras.

18 Casa Rubinat c. de l'Or, 44

Els esgrafiat bicolor de corbes entortolligades comparteixen protagonisme amb els balcons ondulats i els pinacles aguts que coronen l'edifici.

Tot i que els esgrafiat i el treball en maó ens delaten l'autoria de Francesc Berenguer, qui signa l'obra el 1906 és Rubió i Bellver, ja que Berenguer no tenia la titulació corresponent.

19 Casa Enric Cera c. de l'Or, 40

Amb dues torrasses coronades per pinacles i una galeria d'arcs rebaixats a la darrera planta, l'edifici d'estil historicista del 1915 ens recorda obres monumentals... tot i que només el sòcol és de pedra, ja que la resta és pedra artificial o estuc.

Aparcat al davant de la casa, habitualment hi havia un dels primers cotxes matriculats de la ciutat: el B-28 del doctor Cera, el segon metge de Barcelona que visitava els pacients a casa seva. Entusiasta de les quatre rodes, va ser soci fundador i president del RACC.

20 Orfeo Gracienc c. d'Astúries, 83

Fundat el 1904 pel mestre compositor Joan Balcells, és una autèntica institució a Gràcia. Una entitat coral centenària que té enregistrats més de trenta discos i que ha col·laborat amb figures de la música com ara Pau Casals i Igor Stravinski o els directors Eduard Toldrà i Antoni Ros-Marbà.

El 1986 va rebre la Creu de Sant Jordi, una distinció que li va atorgar la Generalitat de Catalunya per la seva defensa de la identitat catalana.

21 Plaça del Diamant Pl. del Diamant

Plena de vida a totes hores, la plaça del Diamant —dita així perquè era el barri dels joiers— dona nom a la coneguda novel·la de Mercè Rodoreda que es recordada gràcies a l'escultura que Xavier Medina-Campeny va fer el 1980 de la protagonista, la Colometa, i dels seus coloms. Quan el 1850 es va urbanitzar aquesta parcel·la, Josep Rosell, que es dedicava al comerç de la pedreria, va tenir la idea de batejar els carrers i les places amb noms de pedres precioses, avui en dia encara existents: carrer de la Perla, carrer de l'Or i carrer del Topazi.

22 Refugi antiàeri Pl. del Diamant

Enmig del parc infantil, sorprèn trobar-hi l'entrada al refugi antiàeri que els veïns i veïnes van construir al subsòl durant la Guerra Civil espanyola per protegir-se dels bombardejos. Aquest refugi, un dels més de 1.300 que hi havia a la ciutat, té capacitat per a dues-centes persones i es pot visitar en recorreguts guiats.
Vistes: Taller d'Història de Gràcia (Tel.: 932 196 134 – 647 843 084). tallerhistoriagràcia@gmail.com.

23 Casa Vilabella c. d'Astúries, 65

D'estil modernista, el mestre d'obres Lluís de Miquel i Roca va aixecar aquest edifici el 1905 per a M. Àngela Vilabella. De construcció estructuralment molt simple, tota la singularitat es concentra en els elements ornamentals esculpits que decoren l'emmarcament de les obertures, els balcons dobles a tots els pisos i el coronament, així com la franja esgrafiatada a cadascun dels pisos superiors. Conserva la porta de fusta original.

24 Casa Concepció Mas de Pelegrí i Casa Comelles c. d'Astúries, 26 i 28

Aquests edificis delaten el canvi de l'arquitectura al final del segle XIX. La societat estava canviant i exigia una nova ciutat social i funcional més enllà dels monuments. No és gens estrany que un arquitecte municipal acostumat a fer teatres, Andreu Audet i Puig, signi aquests habitatges.

Els excessos del Barroc van donar pas a l'ordre neoclàssic i a les noves solucions modernistes. Així, la planta baixa del número 26 ens recorda els gustos anteriors, amb un portal barroc i finestres bifores pròpies de l'historicisme medieval. Tanmateix, per la seva configuració simètrica, la Casa Concepció Mas de Pelegrí (1899) és un edifici neoclàssic.

Al seu costat, la Casa Manuel Comellas (1902) sorprèn per les solucions modernistes de l'estructura: els balcons semicirculars i el perfil de les baranes. Ornamentalment, però, l'edifici encara és historicista amb permòdols amb elements vegetals a sota els balcons i al ràfec.

25 Metro Fontana c. Gran de Gràcia, 170

Gràcia ha estat sempre un dels barris més ben connectats de tot Barcelona. El primer tramvia passava per la plaça de Rovira el 1872 (elèctric, el 1899) i la primera línia de bus de la ciutat unia la plaça de Catalunya amb la plaça de Trilla el 1906. Finalment, el 1925 es va inaugurar una de les primeres estacions de metro de la ciutat: La Fontana. Rebia el nom de l'antiga finca que creuava i a l'andana conserva decoració ceràmica de la boca del túnel amb les sigles GMB (Gran Metro Barcelona).

26 Plaça de Trilla Pl. de Trilla

Les vines del mas de Can Trilla donen nom a aquesta plaça urbanitzada el 1825 per Pere Serra. És una de les moltes places que donen identitat a Gràcia i en la qual trobem el monument dedicat a les colles de Sant Medir, obra de Núria Tortras (1969). Les colles són les protagonistes de la festa dolça que commemora la promesa del forner del carrer Gran de Gràcia, Josep Vidal i Granés, al sant patró dels pagessos cap al 1830. Així doncs, el 3 de març, des de dalt de cavalls i carrosses engalanades, milers i milers de caramels volen literalment per l'aire als carrers de Gràcia.

27 Casa F. Homet c. de Santa Magdalena, 1

Amb vista a la plaça i aprofitant la llum del sol, les tribunes de la Casa F. Homet li aporten personalitat. Seguint els criteris decoratius modernistes, sota les tribunes hi ha guarniments esculpits i els balcons combinen el ferro forjat amb vidrieres de colors.

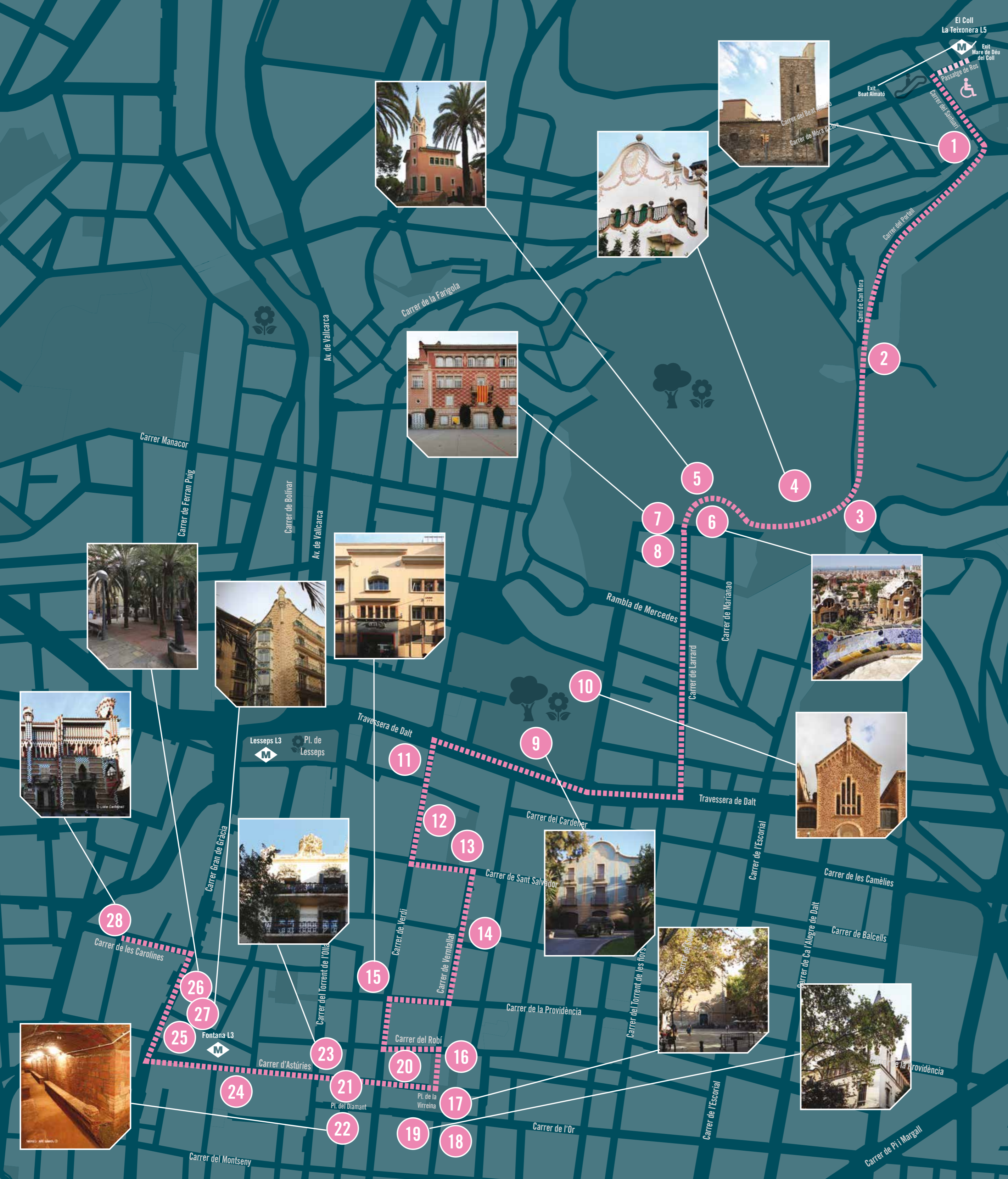
El parament és tot de petits carreus de pedra de superfícies irregulars, llisos als baixos i a la destacada cantonera que culmina en un prominent pinacle ornamental sobre mènsula floral.

28 Casa Vicens c. de les Carolines, 24

Tota història ha de tenir un inici i la Casa Vicens va ser el testimoni de les primeres passes d'Antoni Gaudí com a arquitecte. L'obra va ser un encàrrec de l'empresari Manel Vicens, qui no va posar límits al geni en aquest projecte. Les portes d'accés són filigranes en ferro que recorden les fulles de palma i un bon joc de pistes és anar cercant les frases, extretes de contes infantils, que voregen els frisos de la casa. Un esclat d'imaginació enjardinat, al bell mig de Gràcia, en un edifici d'estil oriental cobert de rajoles verdes i blanques que ha passat de pares a fills fins a transformar-se en un museu obert al públic (2016).

ESSÈNCIES DE GRÀCIA

- 1 ESGLÉSIA DE LA MARE DE DÉU DEL COLL
c. del Santuari, 30
- 2 CAN MORA
c. del Portell, 11 i 13
- 3 MIRADOR DE JOAN SALES I VALLÈS
Camí de Can Mora, 1
- 4 CASA MARTÍ TRIAS I DOMÈNECH
c. d'Olot, 5
- 5 CASA MUSEU GAUDÍ
Park Güell, ctra. del Carmel
- 6 PARK GÜELL
c. d'Olot, 1 i 13
- 7 CAN MUNTANER DE DALT
Park Güell
- 8 CASA PERE JAQUÉS
c. d'Olot, 2 i 4
- 9 CAN TUSQUETS
Av. del Santuari de Sant Josep de la Muntanya, 1
- 10 REIAL SANTUARI DE SANT JOSEP DE LA MUNTANYA
Av. del Santuari de Sant Josep de la Muntanya, 25

- 11 CASA JOSÉ DE UGARTE
c. de Santa Perpètua, 15 i 19
- 12 TORRES UNIFAMILIARS
c. de Verdi, 144, 146, 148, 150 i 152
- 13 JARDINS DEL MESTRE BALCELLS
c. de Sant Salvador, 49
- 14 PLAÇA DEL NORD
Pl. del Nord
- 15 INSTITUT EUROPEU DEL DISSENY (IED)
c. de Biada, 11
- 16 ESGLÉSIA DE SANT JOAN DE GRÀCIA
Pl. de la Virreina
- 17 PLAÇA DE LA VIRREINA
Pl. de la Virreina
- 18 CASA RUBINAT
c. de l'Or, 44
- 19 CASA ENRIC CERA
c. de l'Or, 40
- 20 ORFEO GRACIENC
c. d'Astúries, 83

- 21 PLAÇA DEL DIAMANT.
Pl. del Diamant
- 22 REFUGI ANTIAERI
Pl. del Diamant
- 23 CASA VILABELLA
c. d'Astúries, 65
- 24 CASA CONCEPCIÓ MAS DE PELEGRÍ I CASA COMELLES
c. d'Astúries, 26 i 28
- 25 METRO FONTANA
c. Gran de Gràcia, 170
- 26 PLAÇA DE TRILLA
Pl. de Trilla
- 27 CASA F. HOMET
c. de Santa Magdalena, 1
- 28 CASA VICENS
c. de les Carolines, 24

AQUESTA RUTA L'HA FET:

Nom _____ Data _____

Nom _____ Data _____

Nom _____ Data _____

Segueix-nos a Instagram i comparteix la teva experiència! #100X100GRÀCIA

La burgesia al carrer Gran de Gràcia

Recuperar la cultura catalana i promoure la transformació del país era la voluntat modernista. Impressionants edificis, ostentació d'una burgesia creixent que amagava la realitat més obrera de Gràcia. **Admira'ls**

L'arquitectura a Gràcia

Vestigis del món rural i industrial, habitatges historicistes i joies modernistes s'amaguen als carrers de Gràcia. Viu l'evolució urbanística i gaudeix dels treballs artesanals d'ahir i d'avui. **Viu-la**

A peu de la Sagrada Família al Park Güell

Aquest itinerari és la manera més curta d'anar caminant de la Sagrada Família al Park Güell - o a l'inrevés, de baixada -, creuant el Camp d'en Grassot i Gràcia Nova, descobrint la Sedeta i moltes coses més. **Gaudeix-lo**

Els voltants del Park Güell

El projecte d'Eusebi Güell de construir torres en un jardí d'estil anglès no va reeixir, però un segle més tard el Park Güell ha estat testimoni passiu de la transformació dels barris que l'envolten. **Recorre'ls**

Els orígens de Gràcia

Esglésies i camps són l'origen d'un poble d'intensa vida veïnal i arrelades tradicions. Et convidem a conèixer-lo i recorda que la teva empremta en condiciona el futur. **Conèix-lo**

No em llençis! Passa'm a algú altre.